

- (દ) નિર્બળ એસિડ અને નિર્બળ બેઈઝના વાહકતામિતિ અનુમાપનનો ગ્રાફ દોરો.
- (ઝ) વાહકતા મિતીય અનુમાપન એટલે શું ?
- (ટ) મિથાઈલ ઓરેન્જ એસિડિક દ્રાવણ અને બેઝિક દ્રાવણમાં કયો રંગ આપે છે ?

- ૨ (અ) નર્નસ્ટનો વિતરણનો નિયમ લખો. દ્રાવ્ય એક દ્રાવકમાં સુયોજિત થતો હોય ત્યારે વિતરણના નિયમનું સુધારીત રૂપ મેળવો. ૫

અથવા

- (અ) અધિશોષણ આઈસોથર્મ એટલે શું ? લેંગમૂર અધિશોષણ આઈસોથર્મનું સૂત્ર ઉપજાવો. ૫
- (બ) અધિશોષણ અને અવશોષણ વચ્ચેનો ભેદ તારવો. ૫

અથવા

- (બ) ઉદ્દીપન પર ટૂંકનોંધ લખો. ૫
- (ક) 298°K તાપમાને બેન્ઝિન અને પાણી વચ્ચે નિર્બળ એસિડ [HA]નું વિતરણ થતાં નીચે પ્રમાણેનાં અવલોકનો મળે છે. ૪

પાણીમાં [HA] gm/dm ³	1.50	1.95	2.89
બેન્ઝિનમાં [HA] gm/dm ³	24.90	41.00	90.50

ધારોકે પાણીમાં સાંદ્રતા C_W અને બેન્ઝિનમાં સાંદ્રતા C_B હોય તો વિતરણ સહગુણાંકની કિંમત મેળવો. સાબિત કરો કે બેન્ઝિનમાં [HA] 'દ્વિઅણુક' તરીકે સંકીર્ણ પામે છે.

- ૩ (અ) પ્રવાહી $\rightleftharpoons$ બાષ્પ પ્રણાલી માટે ક્લેપીરોનનું સમીકરણ મેળવો. ૫

અથવા

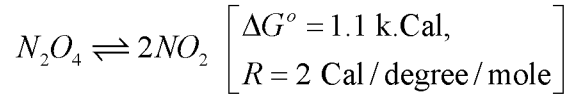
- (અ) મુક્ત શક્તિની વ્યાખ્યા આપો અને સાબિત કરો કે “પ્રતિવર્તી રીતે ૫
અચળ તાપમાને અને અચળ દબાણે થતી પ્રણાલીઓ માટે મુક્ત શક્તિમાં
થતો ઘટાડો ઉપયોગી કાર્ય બરાબર થાય છે.”

- (બ) ઉષ્માગતિશાસ્ત્રની રીતે વોન્ટહોફ આઈસોથર્મનું સમીકરણ ઉપજાવો. ૫

અથવા

- (બ) પ્રવાહીના ઠારબિંદુ અવનયન માટે $\Delta T_f = \frac{RT_0^2}{1000l_f}$ મેળવો. ૫

- (ક) 25°C તાપમાને અને 1 વાતાવરણ દબાણે નીચેની પ્રક્રિયા માટે K_p ગણો. ૪

- ૪ (અ) વાહકતામિતીય અનુમાનમાં “તટસ્થ બિંદુ”નો ખ્યાલ આપો. ૫
NaCl અને AgNO₃ વચ્ચેનું અનુમાપન આકૃતિ દોરી સમજાવો.

અથવા

- (અ) વાહકતામિતીય અનુમાપનોમાં કઈ કાળજી લેશો ? સામાન્ય અનુમાપનો ૫
કરતાં આ અનુમાપનો કઈ રીતે ફાયદાકારક છે ?

- (બ) એસિડ-બેઈઝ સૂચકો એટલે શું ? એસિડ બેઈઝ સૂચકોનો ક્વિનોનોઈડ સિદ્ધાંત મેળવો. ૫

અથવા

- (બ) પ્રબળ એસિડ અને નિર્બળ બેઈઝના ક્ષાર માટેના જળવિભાજન અચળાંક (K_h), જળવિભાજન અંશ (h) અને pHનાં સૂત્રો મેળવો. ૫

- (ક) 25°C તાપમાને સોડિયમ એસિટેટના 0.1M દ્રાવણ માટે જળવિભાજન અચળાંક અને જળવિભાજન અંશ ગણો. ૪

[CH_3COOH માટે $K_a = 1.8 \times 10^{-5}$ અને $K_w = 1.0 \times 10^{-14}$]

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the Instruction No. 1 of the page No. 1.
(2) All sub questions of Question No. 1 are compulsory.
(3) Give diagrams and equations wherever necessary.
(4) Figures to the right indicate full marks of the questions.

- 1 Answer following questions in brief : 8
- (1) Write conditions for the validity of distribution law.
(2) What is negative catalyst ? Give example.
(3) Show the type of adsorption :
(i) Adsorption of $\text{N}_{2(g)}$ on mica.
(ii) Adsorption of $\text{H}_{2(g)}$ on nickel.

- (4) Freezing point of ice decreases with increase in pressure, why ?
- (5) Give the relation between ΔG , ΔH and ΔS .
- (6) Draw the graph of conductometric titration between weak acid and weak base.
- (7) What is conductometric titration ?
- (8) Which colour methyl orange gives in acidic solution and basic solution ?

- 2 (a) Write Nernst's law of distribution. Derive the formula of distribution law when a solute is associated in one of the solvent. 5

OR

- (a) What is an adsorption isotherm ? Derive an equation for Langmuir adsorption isotherm. 5
- (b) Differentiate between adsorption and absorption. 5

OR

- (b) Write short note on catalysis. 5
- (c) In the distribution of weak acid [HA] between benzene and water, the following results are obtained at 298°K : 4

In Water [HA] gm/dm ³	1.50	1.95	2.89
In Benzene [HA] gm/dm ³	24.90	41.00	90.50

If concentration in benzene is C_B and concentration in water is C_W , then calculate the distribution coefficient. Proves that [HA] distributes as dimolecule in benzene.

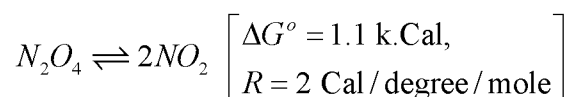
- 3 (a) Derive Clapeyron equation for the system of Liquid $\rightleftharpoons$ Vapour. 5

OR

- (a) Define free energy and prove that, “for systems taking place reversibly at constant temperature and constant pressure, the decrease in free energy is equal to useful work.” 5
- (b) Obtain Van't Hoff isotherm equation thermodynamically. 5

OR

- (b) Obtain the equation $\Delta T_f = \frac{RT_0^2}{1000l_f}$ for depression of freezing point of a liquid. 5
- (c) Calculate K_p at 1 atm. pressure and at 25°C temperature for the following reaction. 4

- 4 (a) What is “neutral point” in conductometric titration ? 5
Explain the titration between NaCl and AgNO₃ with the diagram.

OR

- (a) State precautions necessary in conductometric titration. 5
How are these titrations beneficial over ordinary titrations?

- (b) What are the acid-base indicators ? Discuss Quinonoid theory of acid-base indicator. 5

OR

- (b) Obtain the formula of hydrolysis constant, degree of hydrolysis and pH for the salt of strong acid and weak base. 5

- (c) Calculate hydrolysis constant and degree of hydrolysis for 0.1 M solution of sodium acetate at 25°C temperature. 4

[K_a for $\text{CH}_3\text{COOH} = 1.8 \times 10^{-5}$ and $K_w = 1.0 \times 10^{-14}$]